

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia klasy V

1. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena dopuszczająca - uczeń:

- opanował technikę cichego i głośnego czytania, która pozwala mu na zrozumienie tekstu, wypowiada się w miarę poprawnie językowo i rzeczowo, co świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- popełnia liczne błędy jęz.- styl., logiczne i ortograficzne w wypowiedziach, pisemnych, ale nie przekreślają one wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie,
- wykonuje zdania typowe, o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie i z pomocą nauczyciela,
- rozróżnia części mowy; wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki (proste przykłady), -
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie,
- poprawnie pisze,
- wyrazy poznane na lekcjach ortografii, zna podstawowe zasady ortograficzne.

Ocena dostateczna - uczeń:

- opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy piątej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad, poprawnościowych w zakresie budowy zdań i ortografii,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze, opowiadanie z dialogiem, opis przedmiotu, opis postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, list, zaproszenie, ogłoszenie),
- umie zapisać dialog, poprawnie stosuje właściwe znaki interpunkcyjne,
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonalili ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,
- odnajduje w czytany tekście fragmenty wskazujące na czas i miejsce akcji; poszukuje odpowiedzi na postawione pytania,
- opowiada o zdarzeniach tworzących akcję w utworze,
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane,
- nazywa przypadki i podaje pytania, na które odpowiadają,
- odmienia przez przypadki rzeczownik o typowej odmianie,
- rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika,
- odróżnia przyimek od innych części mowy,

- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia, wskazuje określenia czasownika,
- odmienia przymiotnik przez przypadki,
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, określa ich formę,
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik główny i porządkowy
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typowe,
- wpisuje zdanie w podany wykres (na łatwych przykładach),
- rozpoznaje zdanie złożone na podstawie liczby orzeczeń,
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdania złożone,
- dzieli wyraz na głoski, odróżnia samogłoski od spółgłosek, rozróżnia rodzaje głosek,
- dzieli wyrazy na sylaby

Ocena dobra - uczeń:

- wypowiada się ustnie i pisemnie całkowicie poprawnie pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- potrafi posługiwać się poznanymi w klasie czwartej formami wypowiedzi (opowiadanie odtwórcze, opowiadanie z dialogiem, opis przedmiotu, opis postaci literackiej i rzeczywistej, sprawozdanie, list, zaproszenie, ogłoszenie),
- opisuje postać, stosując porównania, przenośnie, epitety itp.
- charakteryzuje postać- zna kryteria charakterystyki,
- bezbłędnie układa plan ramowy i szczegółowy lektury oraz plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, stosując równoważniki zdań,
- swobodnie analizuje treści tekstu, ocenia postępowanie i poglądy bohaterów,
- opowiada o zdarzeniach, biorąc pod uwagę różne punkty widzenia,
- odróżnia ujęcia metaforyczne od dosłownych,
- wskazuje motywy wędrowne w utworze,
- uczestnicząc w dyskusji, wyraża własny punkt widzenia w jasny i precyzyjny sposób; interpretuje opinie innych dyskutujących osób,
- świadomie korzysta z książki jako źródła wiedzy, samodzielnie sporządza notatki, posługuje się słownictwem charakterystycznym dla języka filmu, teatru, radia, analizuje utwór liryczny, dostrzega specyfikę języka poetyckiego,
- potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, legendy, opowiadania i powieści,
- biegle posługuje się słownikami,
- wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany a niedokonany,
- zna i stosuje w praktyce zasady pisowni cząstki „by” z czasownikami,
- wskazuje podobieństwa oraz różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem,
- podaje poprawne formy liczebników,
- klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady,
- wyróżnia w zdaniu związki wyrazowe,
- nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania,
- z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami złożonymi,

- wskazuje różnice pomiędzy samogłoską i spółgłoską,
- umie poprawnie akcentować.

Ocena bardzo dobra - uczeń:

- potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V: opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia, odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu,
- zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania,
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity,
- redaguje opowiadanie z dialogiem,
- formułuje morał wynikający z baśni,
- sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą,
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje,
- posługuje się słownikiem ortograficznym,
- analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu,
- czyta płynnie nowy tekst,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- biegle rozróżnia części mowy poznane w V klasie,
- wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika,
- biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach,
- odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika,
- dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem,
- rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie),
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone,
- sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek,
- potrafi odróżnić zmiękczenie od samogłoski „i”,
- potrafi uzasadnić pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną,

Ocena celująca - uczeń:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania dla klasy piątej; spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto: - wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z zakresu kształcenia literackiego, językowego oraz z nauki o języku przewidywane w programie nauczania w klasie piątej, - twórczo i samodzielnie rozwija własne
- uzdolnienie i zainteresowania, - proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy, - wypowiada się ustnie i pisemnie w sposób bezbłędny, prezentując dojrzałość myślenia, - nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturowej rzeczywistości, - bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych, - podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach, - wykazuje ponadprogramowe umiejętności

- w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego: dostrzega ironię w tekście poetyckim; analizuje dzieło sztuki, dostrzega specyfikę plastycznych środków wyrazu; czyta ze zrozumieniem tekst poetycki; samodzielnie dokonuje intersemiotycznego przekładu tekstu.

Lektury obowiązkowe:

- Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*;
- Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*;
- John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*;

Lektury uzupełniające:

- Rafał Kosik, *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi*;
- Marcin Koziół „Skrzynia Władcy Piorunów”

3. Formy i sposoby oceniania

Ocenianiu bieżącemu podlegają:

- a) odpowiedzi ustne z wiadomości i umiejętności zdobytych na trzech ostatnich lekcjach,
- b) prace pisemne, które są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i wpisane w e-dzienniku,
- c) prace z tekstem literackim i innymi tekstami kultury,
- d) praca ucznia na lekcji - indywidualna i grupowa.

Uczeń ma obowiązek napisać każdy sprawdzian, a w razie nieobecności napisać go do dwóch tygodni od powrotu do szkoły. Każdą ocenę niedostateczną uczeń poprawia obowiązkowo, a inne oceny bieżące może poprawić przynajmniej jeden raz, o ile nauczyciel nie zdecyduje inaczej. Wszystkie oceny bieżące poprawiamy w terminie do dwóch tygodni od uzyskania tej oceny.

Opracowała Aleksandra Przebinda